

БАБИЧ А.І., ЛИПСЬКИЙ Т.М., БІЛОУС П.В.

Київський національний університет технологій та дизайну

ВТІЛЕННЯ СИМВОЛІВ УКРАЇНСЬКОГО ДУХУ ТА ПАТРІОТИЗМУ В ДИЗАЙНЕРСЬКІЙ КОЛЕКЦІЇ ВИРОБІВ ІНДУСТРІЇ МОДИ

Мета. Впровадження сучасних інновацій для пошуку творчого джерела, використання елементів традиційного українського розпису, а також технологій виготовлення та оздоблення виробів із вторинних матеріалів. Це сприятиме створенню якісних, сучасних та ексклюзивних виробів, що поєднують культурну спадщину з екологічною спрямованістю.

Методи. В роботі використано методи теоретико-аналітичних досліджень української культурної спадщини та мистецьких ремесел, бібліометричний аналіз наукових джерел, порівняння, узагальнення та систематизацію отриманих результатів.

Результати. Вивчаючи історію України її символіку і ремесла народилася тематика наукового дослідження щодо можливості використання елементів українського традиційного розпису класичного і стилізованого в оздобленні готових виробів індустрії моди виготовлених з вживаних текстильних і шкіряних матеріалів та техніки ліплення для виготовлення аксесуарів колекції з інноваційного матеріалу фоаміран, як стилістичної і концептуальної складової колекції. На основі досліджень було розроблено дизайнерську колекцію виробів жіночого асортименту під назвою «Символ віри». Дана колекція є концептуальною трилогією, яка включає в себе три окремі капсульні колекції виробів єдиного спрямування, а саме: «Коріння віри» – взуття, як символ стійкості, глибокої віри і любові до української землі; "Дерево життя" – одяг, як символ нескореності, сили духу і тіла; "Квітка надії" – аксесуари, як символ відродження нації та надії на квітуче життя.

Наукова новизна. Вперше розроблено і виготовлено колекцію виробів індустрії моди з вживаних матеріалів в єдиному концептуальному задумі трилогії «Символ віри» різних конструкцій оздоблених елементами ручного розпису. Вироби колекції доповнено аксесуарами ручної роботи з фоамірану. Теоретично спрогнозовано попит на вироби даного сегменту та аксесуари ручної роботи шляхом опитування респондентів.

Практична значимість. Результати даного теоретико-практичного дослідження, зокрема використання вживаних матеріалів для створення дизайнерських виробів індустрії моди, їх оздоблення шляхом нанесення малюнків на готові вироби, сприяють розширенню знань з використання класичних та інноваційних технологій для виготовлення і оздоблення сучасних виробів. Колекція «Символ віри» була представлена на міжнародному конкурсі молодих дизайнерів «Печерські каштани-2024», де вона посіла призові місця в номінаціях: одяг, взуття, аксесуари. Результати даного творчого проєкту можуть бути використані викладачами закладів освіти для формування ціннісних орієнтирів та розвитку національно-патріотичної свідомості молоді.

Ключові слова: індустрія моди, вироби, аксесуари, матеріали, оздоблення, технологія, ремесло.

EMBODIMENT OF SYMBOLS OF THE UKRAINIAN SPIRIT AND PATRIOTISM IN THE DESIGNER COLLECTION OF FASHION INDUSTRY PRODUCTS

BABYCH A., LYPSKYI T., BILOUS P.

Kyiv National University of Technologies and Design, Ukraine

Purpose. *Introducing modern innovations to find a creative source, using elements of traditional Ukrainian painting, as well as technologies for manufacturing and decorating products from recycled materials. This will contribute to the creation of high-quality, modern and exclusive products that combine cultural heritage with an ecological focus.*

Methodology. *The work uses methods of theoretical and analytical research of Ukrainian cultural heritage and artistic crafts, bibliometric analysis of scientific sources, comparison, generalization and systematization of the results obtained.*

Results. *Studying the history of Ukraine, its symbolism and crafts, the topic of scientific research was born on the possibility of using elements of Ukrainian traditional painting, classical and stylized, in the decoration of finished products of the fashion industry made from used textile and leather materials and molding techniques for the manufacture of accessories of the collection from the innovative foamiran material, as a stylistic and conceptual component of the collection.*

Based on the research, a designer collection of women's products called "Symbol of Faith" was developed. This collection is a conceptual trilogy that includes three separate capsule collections of products of a single direction, namely: "Roots of Faith" - shoes, as a symbol of stability, deep faith and love for the Ukrainian land; "Tree of Life" - clothes, as a symbol of indomitability, strength of spirit and body; "Flower of Hope" - accessories, as a symbol of the revival of the nation and hope for a flourishing life.

This collection is a conceptual trilogy, which includes three separate capsule collections of products of a single direction, namely: "Roots of Faith" - shoes, as a symbol of stability, deep faith and love for the Ukrainian land; "Tree of Life" - clothes, as a symbol of indomitability, strength of spirit and body; "Flower of Hope" - accessories, as a symbol of the revival of the nation and hope for a flourishing life.

Scientific novelty. *For the first time, a collection of fashion industry products from used materials was developed and manufactured in a single conceptual design of the trilogy "Symbol of Faith" of various designs decorated with hand-painted elements. The collection's products are complemented by handmade accessories made of foamiran. The demand for products in this segment and handmade accessories was theoretically predicted by surveying respondents.*

Practical value. *The results of this theoretical and practical study, in particular the use of used materials to create designer products of the fashion industry, their decoration by applying drawings to finished products, contribute to the expansion of knowledge on the use of classical and innovative technologies for the manufacture and decoration of modern products. The collection "Symbol of Faith" was presented at the international competition of young designers "Pechersk Chestnuts-2024", where it took prizes in the nominations: clothing, footwear, accessories. The results of this creative project can be used by teachers of educational institutions to form value orientations and develop national-patriotic consciousness of young people.*

Keywords: *fashion industry, products, accessories, materials, decoration, technology, craft.*

Вступ. Військовий конфлікт в Україні спричинив низку подій, які привернули увагу світової спільноти до України як держави з багатовіковою історією, багатою культурною спадщиною та глибокими традиціями. Це призвело до зростання глобального інтересу до української культури, мистецтва та ремесел, що, у свою чергу, створило сприятливі умови для популяризації національної ідентичності через різні сфери діяльності людини, зокрема

індустрії моди. Використання автентичних елементів традиційного українського мистецтва у сучасному дизайні сприяє розширенню культурного впливу та формуванню позитивного іміджу України у світі [1].

Актуальним напрямом наукового дослідження є сучасний сталий дизайн, який передбачає впровадження інноваційних рішень у процес виробництва, зокрема щодо

вторинного використання матеріалів, класичних технологій оздоблення та декорування виробів, а також ручного виготовлення виробів із доступних екологічних ресурсів. Інтеграція цих принципів у сферу моди дозволяє не лише зберігати національні традиції, але й сприяти розвитку екологічно відповідального підходу до створення сучасного одягу, взуття та аксесуарів.

Світ модної індустрії впроваджує принципи сталої моди, спрямовані на мінімізацію негативного впливу людини і промисловості на довкілля. Філософія сталої моди базується на засадах екологічного балансу, соціальної справедливості та екологічної безпеки. Вона передбачає використання екологічно чистих матеріалів, впровадження регенеративного дизайну та розвиток відповідального виробництва, яке враховує соціальні й екологічні витрати [2–4].

У цьому контексті виникла ідея науково-практичного дизайнерського проєкту зі створення колекції виробів індустрії моди «Символ віри», яка поєднує елементи українського традиційного розпису з принципами сталого дизайну. Для виготовлення колекції використано вторинні матеріали, зокрема вживані бавовняні скатертини та відходи натуральної шкіри, що відповідає сучасним тенденціям екологічної моди. Розпис нанесено вручну акриловими фарбами з подальшим закріпленням фарби на матеріалі [5]. Аксесуари колекції створено вручну з фоамірану, що підкреслює унікальність та авторський підхід до кожного виробу. Інтеграція традиційних українських розписів у сучасний дизайн колекції сприяє збереженню та переосмисленню національної культурної спадщини, адаптуючи її до потреб сучасного суспільства [6,7,9].

Таким чином, поєднання елементів традиційного мистецтва з екологічно відповідальними практиками у модній індустрії не лише зберігає культурні цінності, але й сприяє сталому розвитку та екологічній безпеці.

Аналіз попередніх досліджень. Питанням використання вживаних матеріалів без переробки для виготовлення сучасних виробів індустрії моди активно цікавиться наукова спільнота та виробничники в контексті глобального світового проєкту по збереженню екологічної безпеки та стабільності планети. Крім того за останні роки, в зв'язку із військовими подіями в Україні більшість спільноти є вмотивованою і патріотично налаштованою, тому активно розвивається напрям наукових, творчих та суспільних проєктів по втіленню в життя українських культурних традицій, ремесел,

спадщини тощо.

Використовуючи метод бібліометричного аналізу за даною тематикою пошуку було проаналізовано за кількісними та якісними показниками наукові публікації за 2019 – 2024 роки. В результаті аналізу даних дослідження було виявлено і зафіксовано збільшення кількості україномовних публікацій, присвячених вторинному використанню вживаних матеріалів в індустрії моди, та враховано світовий досвід публікаційної активності за напрямом. Щодо питань втілення елементів українських традицій і використання стародавніх ремесел для розробки і виготовлення сучасних виробів індустрії також згідно аналізу даних ресурсу Google Scholar спостерігається прогрес публікаційної активності за роками.

Для пошуку та кількісно-якісного аналізу публікацій за напрямом було обрано три основні ключові словосполучення: апсайклінг технології, вживані матеріали, українські традиції щодо виробів індустрії моди, які дозволили оцінити і стверджувати актуальність обраного напрямку дослідження в Україні (рис. 1) та в світі (рис. 2).

Бібліометричний аналіз публікацій за досліджуваним напрямом вказує на те, що загальна кількість україномовних та англійськомовних публікацій за визначеним напрямом останні шість років зростає, що вказує на очевидну зацікавленість наукової та творчої спільноти цим перспективним напрямом досліджень, а також надихає авторів роботи на подальші дослідження.

Постановка завдання. Аналіз кількісних показників україномовних наукових публікацій свідчить про недостатню увагу вітчизняних науковців до досліджень у сфері сталої моди, екодизайну та інтеграції традиційного українського мистецтва у сучасні дизайн-практики. Порівняно з англійськомовними науковими виданнями, спостерігається значний розрив у кількості та глибині опрацювання цієї тематики, що підтверджує її актуальність та необхідність подальших досліджень. З огляду на це, основним завданням роботи є пошук і впровадження сучасних інновацій у сектор науки та дизайну, спрямованих на дослідження джерел творчості та їх адаптацію у сучасному мистецькому контексті, використання елементів традиційного українського розпису у сучасному дизайні виробів, розробку технологій виготовлення та оздоблення виробів із вторинних матеріалів та створення якісних, сучасних та ексклюзивних виробів із екологічно відповідальним підходом [6–12].

Реалізація цих завдань сприятиме популяризації української культурної спадщини у сфері дизайну, розвитку екологічно орієнтованого виробництва та розширенню наукового дискурсу щодо інтеграції традиційного мистецтва у сучасні креативні індустрії.

технік та технологій нанесення на текстильні та інші матеріали [5]. Аналіз крою традиційного жіночого костюму цього періоду засвідчив його функціональну адаптивність та ергономічність, що забезпечувало комфорт у використанні [6–12].

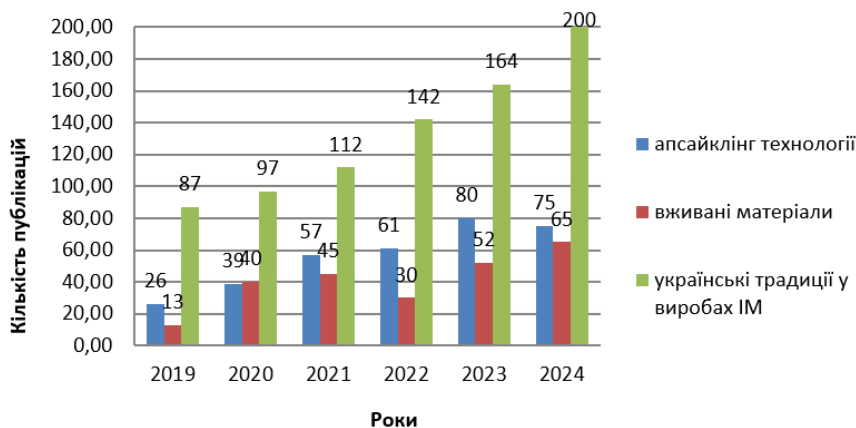

Рис. 1. Статистика україномовних наукових публікацій у Google Scholar

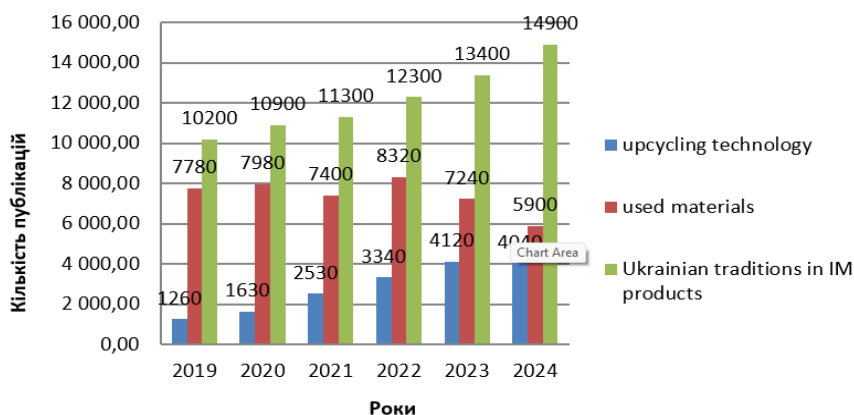

Рис. 2. Статистика англomовних наукових публікацій у Google Scholar

Результати дослідження й обговорення.

Розробка дизайну виробів індустрії моди в національній тематиці, зокрема одягу та взуття жіночого асортименту з вживаних матеріалів та виготовлення власноруч аксесуарів на підтримку стилістики колекції, є особливим баченням дизайнера світу краси, моди та естетики. Крім цього дизайнер працює над творчим джерелом, що є основним концептом проєкту.

У даному дослідженні здійснено ґрунтовний аналіз технологій ручного розпису, конструктивних особливостей традиційного українського костюму та аксесуарів, що використовувалися українськими жінками у XVIII столітті та першій половині XIX століття. В ході вивчення традиційного українського розпису встановлено, що він охоплює значну кількість символічних елементів, різноманітних

На основі отриманих результатів була розроблена концепція авторської колекції «Символ віри», що включає три капсульні підколекції, кожна з яких має глибокий символічний зміст: «Коріння віри» – взуття, що символізує стійкість, глибоку віру та зв'язок із українською землею; «Дерево життя» – одяг, як уособлення незламності, сили духу і фізичної витривалості; «Квітка надії» – аксесуари, що символізують відродження нації та надію на її процвітання.

Кожен елемент колекції оздоблено традиційним українським розписом із зображенням могутнього дерева, яке, попри всі труднощі, залишається непохитним. Це символізує Україну – державу з багатою історичною спадщиною, яка протистоїть викликам часу та зовнішнім загрозам. На

гілках цього дерева зображені птахи – голуби миру, а також квіти та листя, що уособлюють український народ. Деталі орнаменту втілюють ідею життєстійкості, незламності духу, віри у перемогу та здатності нації до відродження навіть після найскладніших випробувань.

і пластичну текстуру, володіють високими технологічними характеристиками, маю високу межу зносостійкості, добре драпіруються, формуються, піддаються фарбуванню, мають здатність до повторного використання і повного біологічно розпаду при утилізації

а

б

Рис. 3. Ескізи (а), готові вироби на моделях (б) колекції одягу «Дерево життя» (автор колекції Поліна Білоус, науковий керівник та куратор проєкту А. Бабич, Т. Липський)

Ідея авторів роботи щодо вторинного використання текстильних вживаних скатертин у розробці колекції оригінального одягу жіночого асортименту та виробничих відходів натуральної шкіри для взуття з використанням елементів традиційного українського розпису, які об'єднані аксесуарами ручної роботи з фоамірану у вигляді простих українських квітів є актуальним і цікавим та екологічно орієнтованим проєктом.

[5, 7–8]. Крім цього, вживаний текстильний матеріал за рахунок багаторазового прання в процесі використання практично не має усадки по основі та утку. Аксесуари з фоамірану нагадують порцеляну, є самодостатніми, ексклюзивними і красивими виробами.

Текстильний бавовняний матеріал і натуральна шкіра – це матеріали з сировини природного походження, які мають м'яку

Для втілення авторської ідеї на основі творчого джерела було розроблено ескізи і виготовлено зразки виробів колекції (рис. 3 – рис. 5), які представлено в даній роботі. Капсульні колекції «Коріння віри», "Дерево життя" та "Квітка надії" окремо є призерами

а

б

Рис. 4. Ескізи (а), готові вироби (б) колекції взуття «Коріння віри»

(автор колекції Поліна Білоус, науковий керівник та куратор проєкту А. Бабич, Т. Липський)

Рис. 5. Ескізи (а), готові вироби на моделях (б, в) колекції аксесуарів «Квітка надії»

(автор колекції Поліна Білоус, науковий керівник та куратор проєкту А. Бабич, Т. Липський)

міжнародного конкурсу «Печерські каштани-2024» у номінаціях одяг, взуття, аксесуари.

Висновки. Результати дослідження підтвердили, що для впровадження дизайнерських ідей практично немає обмежень, а поєднання яскравих кольорів, вторинних матеріалів, елементів українського традиційного розпису, сучасних конструктивних рішень та інноваційних технологій є актуальним з точки зору розробки та реалізації науково-творчого проєкту.

У даній роботі здійснено комплексний аналіз концепції сталої моди, досліджено актуальність та технологічні можливості повторного використання текстильних і шкіряних матеріалів у розробці жіночого одягу та взуття, а також

розглянуто інноваційні матеріали та технології для створення аксесуарів. Розроблено серію ескізів і виготовлено експериментальні зразки виробів, що підтверджують практичну реалізованість дослідницьких підходів.

Практична значущість проєкту підтверджена апробацією колекції «Символ віри», яка здобула призові місця на міжнародному конкурсі «Печерські каштани – 2024» у номінаціях «одяг», «взуття» та «аксесуари».

Подальші дослідження у цьому напрямі передбачають розширення дизайнерських рішень у сфері сталої моди, інтеграцію новітніх технологій у процес виробництва та розробку нових концептуальних колекцій, що базуються на екологічно орієнтованих принципах та українській культурній спадщині.

Список літературних джерел

1. Огляд ринку. Вітчизняна індустрія моди. / Мій бізнес [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://msb.aval.ua/ru/news/?id=24843>
2. Офіційний сайт VOGUE. URL: <https://vogue.ua/ua/gallery/collections/alexander-mcqueen-vesna-leto-2024.htm>
3. Мода на екологічність: українські дизайнери та апсайклінг. URL: [https://media.](https://media.foundation/velyka-istoriya/moda-na-ekologichnist-)

References

1. Market Review. Domestic Fashion Industry. / My Business [Electronic Resource]. Access Mode: <https://msb.aval.ua/ru/news/?id=24843>
2. Official VOGUE Website. URL: <https://vogue.ua/ua/gallery/collections/alexander-mcqueen-vesna-leto-2024.htm>
3. Environmentally Friendly Fashion: Ukrainian Designers and Upcycling. URL: <https://media.zagoriy.foundation/velyka-istoriya/moda-na-ekologichnist->

zagoriy.foundation/velyka-istoriya/moda-na-ekologichnist-ukrayinski.

4. Походенко К.Р. Стала мода як предмет наукових досліджень. Вісник КНУКІМ, Серія «Мистецтвознавство» – 2021. – №1, с.249-256. <https://doi.org/10.31866/2410-1176.45.2021.247403>

5. Хмілярчук О. І. Аналітичний огляд технологій перенесення зображення на тканину / О. І. Хмілярчук, А. Д. Шепельова // Технологія і техніка друкарства. – 2017. – Вип. 1. – С. 38-46. http://nbuv.gov.ua/UJRN/Titd_2017_1_8

6. Герасименко, О. Д., Чуприна, Н. В., Давиденко, І. В., Чуботіна, І. М., Хоменко, В. К., & Кудревський, М. А. (2023). Upcycling and minimalism as fashion trends of sustainable consumption of fashion products. *Art and Design*, – 2023/ – №3, с.101–120. <https://doi.org/10.30857/2617-0272.2023.3.9>

7. Leshchyshyn, M., Babych, A., Kernesh, V., Bilous, P.(2022), Use of creative methods and untypical materials in the design of fashion industry products/ *Journal ICAMS, Proceedings of the International Conference on Advanced Materials and Systems*, 2022, pp. 487–492. <https://doi.org/10.24264/icams-22.V.3>

8. Бабич А.І. Розробка колекції жіночого взуття в еко-стилі з вживаних речей / Бабич А.І., Борщевська Н.М., Федоренко Л.О., Бабич А.О. // Вісник Хмельницького національного університету – 2020. – №3 (285) : Серія "Технічні науки".– 198-203с. <http://journals.khnu.km.ua/vestnik/?p=1351>

9. Бондаренко В.Д., Висоцька В.В., Семенова А.В. Символіка контексту та мінімалістична композиція в дизайні сучасного жіночого одягу на прикладах використання технік апсайклінг. Функціонування культури і мистецтва в умовах війни : Наукова монографія. Рига, Латвія: «Baltija Publishing», 2024. С. 24-45. DOI : <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-426-9-2>

10. Suh M. Y. Critical Review on Smart Clothing Product Development / M. Y. Suh, K. E. Carroll, N. L. Cassill // *Journal of Textile and Apparel*. – 2010. – Vol. 6, Issue 4. – 18 p. <https://jstatm.textiles.ncsu.edu/index.php/JTATM/article/view/702>

11. Cho G. *Smart Clothing: Technology and Applications* / G. Cho. – London: Taylor & Francis Group, CRC Press, 2009. – 287 p. <https://doi.org/10.1201/9781420088533>

12. Vodzinska O. I., Bilotska L. B., Gorbach V. I. Design of children's denim clothes on the basis principles of upcycling and patchwork technology. International scientific conference, Riga, the Republic of Latvia, November 3–4, 2022. Riga, 2022. P. 84-87. URL: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-264-7-20>

ukrayinski.

4. Pokhodenko, K. R. (2001). Sustainable Fashion as a Subject of Scientific Research. [Scientific research on sustainable fashion issues]. *KNUKIM Bulletin, Art Studies Series*, 1, 249-256. [in Ukraine]. <https://doi.org/10.31866/2410-1176.45.2021.247403>

5. Khmilyarchuk, O. I., Shepelova, A. D. (2017). Analytical review of technologies for transferring images to fabric [Analysis of image transfer technologies to fabric]. *Technology and printing technology*, 1. – 38-46. [in Ukraine]. http://nbuv.gov.ua/UJRN/Titd_2017_1_8

6. Gerasimenko, O. D., Chuprina, N. V., Davydenko, I. V., Chubotina, I. M., Khomenko, V. K., & Kudrevsky, M. A. (2023). Upcycling and minimalism as fashion trends of sustainable consumption of fashion products. [Analysis of consumption of goods]. *Art and Design*, 3, 101–120. [in Ukraine]. <https://doi.org/10.30857/2617-0272.2023.3.9>

7. Leshchyshyn, M., Babych, A., Kernesh, V., Bilous, P. (2022). Use of creative methods and untypical materials in the design of fashion industry products. [Creative methods and materials in the design and manufacture of fashion industry products] *Journal ICAMS /Proceedings of the International Conference on Advanced Materials and Systems*, 1, 487–492. [in Ukraine]. <https://doi.org/10.24264/icams-22.V.3>

8. Babych, A.I., Borshchevska, N. M., Fedorenko, L.O., Babych, A.O. (2020). Development of a collection of women's shoes in eco-style from second-hand items. [Eco style in the development of a shoe collection from second-hand items.]. *Bulletin of Khmelnytsky National University*, 3 (285): Series "Technical Sciences", 198-203p. [in Ukraine]. <http://journals.khnu.km.ua/vestnik/?p=1351>

9. Bondarenko, V.D., Vysotska, V.V., Semenova, A.V. (2024). Symbolism of the context and minimalistic composition in the design of modern women's clothing on the examples of using upcycling techniques. [The symbolism of context and composition in the design of modern women's clothing using examples of upcycling techniques]. *Scientific monograph. Riga, Latvia: "Baltija Publishing"*, pp. 24-45. [in English]. DOI : <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-426-9-2>

10. Suh, M. Y., Carroll, K. E., Cassill, N. L. (2010). Critical Review on Smart Clothing Product Development. [Smart Clothing product development analysis.]. *Journal of Textile and Apparel*, Vol.6, 4, 18 p. [in English] <https://jstatm.textiles.ncsu.edu/index.php/JTATM/article/view/702>

11. Cho, G. (2009). *Smart Clothing: Technology and Applications* / G. Cho. - London: Taylor & Francis Group, CRC Press, 2009. - 287 p. [in English] <https://doi.org/10.1201/9781420088533>

12. Vodzinska, O. I., Bilotska, L. B., Gorbach, V. I. (2022). Design of children's denim clothes on the basic principles of upcycling and patchwork technology.[Using upcycling principles in the design of children's denim clothing]. International scientific conference, Riga, the Republic of Latvia, November 3–4, 2022. Riga, 2022.(P. 84-87). [in English]. URL: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-264-7-20>